

Dosarul nr. 2ra-1403/22
2-19171938-01-2ra-03102022

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central (jud. S. Pleșca)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, V. Sîrbu, V. Buhnaci)

ÎNCHEIERE

15 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Autoritatea Națională de Integritate,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Autoritatea Națională de Integritate împotriva Primăriei satului Tocuz, Consiliului sătesc Tocuz, raionul Căușeni și Societății Comerciale „Daranuța Aniuta” Societate cu Răspundere Limitată, intervenienți accesorii Simion Daranuța și Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, cu privire la constatarea nulității procesului-verbal al comisiei de licitație, a contractului de vânzare-cumpărare, a ordinului de plată și a facturilor fiscale,

împotriva deciziei din 22 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Autoritatea Națională de Integritate și a fost menținută hotărârea din 19 iulie 2021 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central,

constată:

La data de 29 octombrie 2019, Autoritatea Națională de Integritate a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei s. Tocuz, Consiliului sătesc Tocuz, r-nul Căușeni și SC „Daranuța Aniuta” SRL, intervenienți accesorii Simion Daranuța și IP „Agenția Servicii Publice”, cu privire la declararea nulității procesului-verbal al comisiei de licitație, a contractului de vânzare-cumpărare, a ordinului de plată și a facturilor fiscale.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 16 august 2018, a parvenit sesizarea nr. 03/18- 3278, repartizată în mod aleatoriu inspectorului de integritate Ada Griciuc, care prin actul de constatare cu nr. 35/04 din 17 decembrie 2018 a decis:

- încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către Simion Daranuța, ex-primar al satului Tocuz, r-nul Căușeni, exprimată prin nedeclararea și nesoluționarea, în termenul și modul stabilit de lege, a conflictelor de interese în care s-a aflat la data 08 iunie 2015, 06 iulie 2015 și în perioada februarie-decembrie 2014, deținând calitatea de subiect al declarării, fiind în exercițiul funcției și având interes personal rezultat din relația cu persoana apropiată Aniuta Daranuța (soția), prin ce a influențat exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor funcției;

- încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către Simion Daranuța, ex-primar al satului Tocuz, r-nul Căușeni, exprimată prin admiterea conflictelor de interese consumate urmare a semnării în prezența interesului personal, rezultat din relația cu persoana apropiată Aniuta Daranuța (soția) a procesului-verbal al Comisiei de licitație nr. 1 din 08 iunie 2015, contractului nr. 4923 din 06 iulie 2015 și a documentelor contabile (ordinul de plată nr. 26 din 11 februarie 2014, facturile fiscale seria/nr. EB351256 din 06 februarie 2014, JJ0676164 din 11 martie 2014, JJ0676165 din 12 martie 2014, JJ0676169 din 19 martie 2014 și JJ2189747 din 30 decembrie 2014), cu încălcarea dispozițiilor legale de declarare și soluționare a conflictelor de interese;

- comunicarea actului de constatare lui Simion Daranuța și informarea despre dreptul de contestare a acestuia în condițiile art. 36 alin. (1) din Lege nr. 132/2016;

- informarea petiționarului despre rezultatele controlului;

- aplicarea în privința lui Simion Daranuța a interdicției de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică pe o perioadă de 3 ani, în condițiile prevăzute la art. 23 alin. (6)-(8) din Legea nr. 133/2016;

- sesizarea instanței de judecată, după rămânerea definitivă a actului de constatare, în vederea constatării nulității absolute a procesului-verbal al comisiei de licitație nr. 1 din 08 iunie 2015, contractului nr. 4923 din 06 iulie 2015 și documentelor contabile (ordinul de plată nr. 26 din 11 februarie 2014, facturii fiscale seria/nr. EB351256 din 06 februarie 2014, JJ0676164 din 11 martie 2014, JJ0676165 din 12 martie 2014, JJ0676169 din 19 martie 2014 și JJ2189747 din 30 decembrie 2014), semnate de către Simion Daranuța cu încălcarea dispozițiilor legale privind declararea și soluționarea conflictelor de interese.

Reclamanta a menționat că Simion Daranuța, nefiind de acord cu actul de constatare, la data de 03 ianuarie 2018 a depus cerere de chemare în judecată împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire anularea actului de constatare nr. 35/04 din 17 decembrie 2018. Prin hotărârea din 18 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost admisă acțiunea depusă de Simion Daranuța și au fost anulate punctele 5 și 6 din capitolul V al actului de constatare nr. 35/04 emis la 17 decembrie 2018. Ulterior, prin decizia din 19 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost casată parțial hotărârea din 18 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a respins acțiunea în partea ce ține de anularea pct. 6 din capitolul V al actului de constatare nr. 35/04.

Autoritatea Națională de Integritate și-a întemeiat acțiunea în baza prevederilor art. 217 din Codul civil (redacția în vigoare până la 01 martie 2019), art. 15 din Legea

privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133 din 17 iunie 2016, art. 7 alin. (2) lit. f), 39 alin. (4)-(6) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132 din 17 iunie 2016 și a solicitat anularea: procesului-verbal al comisiei de licitație nr. 1 din 08 iunie 2015, contractului de vânzare-cumpărare nr. 4923 din 06 iulie 2015 a terenului nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 0,125 ha, situat în r-nul Căușeni, s. Tocuz, ordinului de plată nr. 26 din 11 februarie 2014 în sumă de 1715 lei și a facturilor fiscale seria/nr. EB351256 din 06 februarie 2014 în sumă de 598 de lei, JJ0676164 din 11 martie 2014 în sumă de 1920 de lei, JJ0676165 din 12 martie 2014 în sumă de 1715 lei, JJ0676169 din 19 martie 2014 în sumă de 1000 de lei și JJ2189747 din 30 decembrie 2014 în sumă de 2200 de lei; obligarea IP „Agenția Servicii Publice” să radieze înscrisurile din Registrul bunurilor imobile cu privire la contractul de vânzare-cumpărare nr. 4923 din 06 iulie 2015.

Prin hotărârea din 19 iulie 2021 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central a fost admisă parțial acțiunea și s-au declarat nule procesul-verbal al comisiei de licitație nr. 1 din 08 iulie 2015 și contractul de vânzare-cumpărare nr. 4923 din 06 iulie 2015 a terenului nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 0,125 ha din r-nul. Căușeni, s. Tocuz. S-a radiat din Registrul bunurilor imobile înregistrările efectuate în temeiul procesului-verbal al comisiei de licitație nr. 1 din 08 iunie 2015 și contractului de vânzare-cumpărare a terenului nr. 4923 din 06 iulie 2015. S-a încasat de la SC „Daranuța Aniuta” SRL în beneficiul statului, taxa de stat în sumă de 370 de lei. În rest, acțiunea a fost respinsă.

La data de 27 iulie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Autoritatea Națională de Integritate a declarat apel împotriva hotărârii din 19 iulie 2021 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

La data de 04 octombrie 2021, SC „Daranuța Aniuta” SRL și Simion Daranuța au declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, care prin încheierea din 01 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost restituit, ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Prin decizia din 22 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Autoritatea Națională de Integritate și a fost menținută hotărârea din 19 iulie 2021 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că este justă și întemeiată concluzia primei instanțe cu privire la respingerea acțiunii în partea constatării nulității ordinului de plată și a facturilor fiscale, întrucât facturile fiscale nu sunt acte juridice în baza cărora se nasc, se modifică sau se sting drepturi și obligații civile, ci sunt documente primare în baza cărora se efectuează evidența contabilă a operațiunilor economice efectuate de agenții economici. Ca urmare, aceste facturi nu sunt supuse regimului aplicabil actelor juridice și nu pot fi anulate de către instanța de judecată, or, din art. 15 din Legea privind declararea averii și a intereselor personale rezultă cert faptul că instanța poate constata nulitatea doar a actelor juridice și nu a documentelor primare de evidență contabilă.

Mai mult ca atât, instanța de apel a atestat că Autoritatea Națională de Integritate nu a prezentat conturile de plată sau contractele încheiate și nu a solicitat declararea nulității acestora, or, actele juridice în baza cărora au fost efectuate operațiunile economice, contabilizate prin facturile anulara cărora se solicită, sunt conturile de plată sau contractele de mică valoare încheiate cu agenții economici. Prin urmare, având în vedere că reclamanta nu a solicitat anulara actelor juridice în baza cărora au fost eliberate facturile și ordinul de plată, instanța de fond just a ajuns la concluzia de a respinge capătul de cerere privind anulara ordinului de plată nr. 26 din 11 februarie 2014 și a facturilor fiscal seria/nr. EB351256 din 06 februarie 2014, JJ0676164 din 11 martie 2014, JJ0676165 din 12 martie 2014, JJ0676169 din 19 martie 2014 și JJ2189747 din 30 decembrie 2014.

La data de 20 septembrie 2022 reprezentantul Autorității Naționale de Integritate, Cristina Rotari, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului s-a invocat că facturile fiscale sunt acte juridice în baza cărora se nasc, se modifică sau se sting drepturi și obligații civile, respectiv sunt supuse regimului juridic aplicabil actelor juridice, iar poziția primei instanțe, menținută de Curtea de Apel Chișinău, reprezintă o interpretare eronată a normelor de drept material. Or, conform art. 8 alin. (1) din Codul civil (în vigoare la data emiterii actelor solicitate spre anulare), drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.

În susținerea acestei poziții, recurentul a invocat prevederile art. 512 alin. (1), 513 alin. (1), 514, 572 alin. (1) și (2) și 195 din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019) și a afirmat că interpretarea făcută de instanțele de judecată a noțiunii de act juridic este neîntemeiată.

A menționat că în cadrul procedurii administrative de control al respectării regimului juridic al conflictelor de interese, desfășurată în privința lui Simion Daranuța, au fost solicitate contractele de achiziții, însă, ultimul a indicat că nu au fost încheiate careva contracte de achiziții, iar relațiile economice dintre Primăria s. Tocuz și SC „Daranuța Aniuta” SRL s-au realizat doar în baza facturilor fiscale și a ordinului de plată indicate supra.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 22 iunie 2022.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la adresa electronică a Autorității Naționale de Integritate la data de 08 septembrie 2022 (f.d. 215, volumul I).

Astfel, recursul declarat la 20 septembrie 2022, este în termen.

Copia recursului a fost expediată în adresa intimațiilor Primăria s. Tocuz, Consiliul sătesc Tocuz, SC „Daranuța Aniuta” SRL, Simion Daranuța și IP „Agenția Servicii Publice” (f.d. 6, 8-13, volumul II), cu înștiințarea despre depunerea referinței.

Referințe nu au fost depuse.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Autoritatea Națională de

Integritate nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Autoritatea Națională de Integritate asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Autoritatea Națională de Integritate, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Autoritatea Națională de Integritate se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic